

Skuespillerskolens
Præsentationsforestilling
Sommergæster
Aarhus Teater
Stiklingen
Premiere 02.11.07

KAKERLAKKER I SIRUP

Interview med instruktør Vibeke Wrede

AF Astrid Gravsholt

Hvad mener du *Sommergæster* kan sige et moderne dansk publikum?

Sommergæster handler om en gruppe mennesker, som inkluderer hinanden - og primært sig selv - i deres liv og ekskluderer et samfund der er ved at eksplodere omkring sig, af sult og hæslige vilkår. Og spørgsmålet er, om vi, hvis vi i fremtiden ser tilbage på i dag, vil sige netop det samme om os. At det var den situation, vi rent faktisk befandt os i lige nu. At vi er i sådan et vakuum. De der store politiske ryk kommer jo altid bag på os. Dette vakuum, som en stor del af befolkningen i den vestlige verden befinder sig i i dag, er ekstremt selvoptaget. Den dér situation, at "vi ved det godt - men vi reagerer ikke på det."

Det er, som om karaktererne her står på et punkt, hvor den mur eller det dige, de har bygget rundt om sig selv og omkring borgerskabet, enten vil blive brudt ned udefra - og så vil det ske med vold, som det rent faktisk skete i Rusland - eller også skal ændringerne komme indefra - som det i et vist omfang gjorde det i Danmark i sin tid; at reformerne ved stavnsbåndets ophævelse faktisk kom fra borgerskabet og adelen, sådan at de foregreb en voldelig revolution.

De fleste andre steder er borgerskabet blevet siddende bag deres diger, hvor de ikke har kunnet høre resten af verden. Og fordi de har været mætte og tilfredsstillede, har de ikke evnet at dele ud. Og det er egentlig en underlig mekanisme. At man har så rigeligt men ikke kan dele det.

Kommer det også til udtryk i stykket?

Det prøver vi. Det var ikke nødvendigvis Gorkijs oprindelige ærinde, fordi han, da han skrev stykket ikke vidste, at den første russiske revolution kom året efter. Han skriver i virkeligheden en civilisationskritik. En kritik af kultureliten. Ikke af hvad de gør, men i særdeleshed af hvad de ikke gør. De er fortabte. De er så handlingslammede. Selv om de er velnærede og har fået alle deres drømme opfyldt. De kunne egentlig bare læne sig tilbage og være fantastisk tilfredse. De er på solsiden af verden. Ikke desto mindre er de afsindigt uharmoniske. I vildrede. Kraftløse. De er blevet svækkede. Deres livsduelighed er absurd lav. Fordi de ikke har en mening i tilværelsen. De er ufokuserede. Måske vil han sige, at livsduelighed kun udspringer af frustration.

Man betragter traditionelt *Sommergæster* som lysere end Gorkijs andet store stykke *Natteherberget*, men det synes jeg slet ikke er tilfældet. For mig at se er det et mørkt stykke, for der er ikke noget så mørkt som manglende handlekraft. Det ved vi fra *Hamlet*. Det er jo dødbringende ikke at kunne finde sin handlekraft.

Og på mange måder synes jeg, dette er en form for forløber for det absurde teater. Jeg ved ikke, om f.eks. Beckett var inspireret af Gorkij, men for mig er der en helt lige linie fra Gorkij op til det absurde teater. Beckett tager jo så den fulde konsekvens og siger: "Vi kommer til at sidde her resten af vores liv, med mindre vi får noget i hovedet, eller der er nogle andre, der flytter på os. Vi bliver. Nej, vi venter lige. Nu går vi. Nej, det gør vi alligevel ikke."

Det samme gælder for personerne i *Sommergæster*. De vil jo gerne gå. Der er intet, der holder dem der. Bortset fra konventioner og en bevidsthed om, at man, som det er tilfældet med alle store beslutninger, ikke vil kunne gå tilbage.

Hvad er det ved stykket, der tiltaler dig personligt?

Den dér helt unikke tone, Gorkij har, der er meget sjælden i dramatik, fascinerer mig. Han er kolossal stilfærdig - også i modsætning til mange af sine russiske kolleger. Sammenligner man f.eks. Gorkij og Dostojevskij, så er Dostojevskij jo enormt temperamentsfuld. Hos ham er det BRØL! og KRAMPEGRÅD! Hos Gorkij er det en lille, silende tåre. Hans dramatik har en stilfærdighed, som jeg ikke kender fra nogen af de andre store dramatikere.

Det er utrolig vigtigt for personerne i *Sommergæster* at beherske sig, fordi det er en del af borgerskabets tyranni: at man skal være behersket. Selv når man forsøger at tage livet af sig, skal det foregå stille og behersket. Og det er den undertrykkelse, der kan fungere inden for borgerskabets egne rammer, fordi de selv definerer dem og fastholder sig selv i dem.

I *Sommergæster* er der et enkelt værtspar, og resten er i princippet gæster. Så de kunne sådan set bare gå hjem. Men da en af figurerne på et tidspunkt siger: "Jeg vil gerne hjem", så siger hendes mand: "Det kan man da ikke". Hvorfor ikke? Det kan man bare ikke.

Du har brugt nogle udtryk til at skildre forestillingen - kunne du uddybe dem?

For det første: "Kakerlakker i sirup"

Kakerlakker er de dyr, der vil være de sidste overlevende her på jorden. De er simpelthen ikke til at få udryddet. De kan tilpasse sig hvad som helst. Og sådan er de her mennesker. Det er jo også et frastødende billede. De her mennesker, vi skildrer, er vidunderlige. Individuelt er de vidunderlige. Følsomme, ulykkelige, forelskede. De ønsker alt det, vi andre også ønsker. Vi forstår dem fuldstændig. Men set udefra, distanceret, tænker man: "Det er jo absurd." De kommer til at repræsentere noget, der er absurd. Og kakerlakker i sirup, det er et absurd billede.

"Alle har fået noget i øjet"

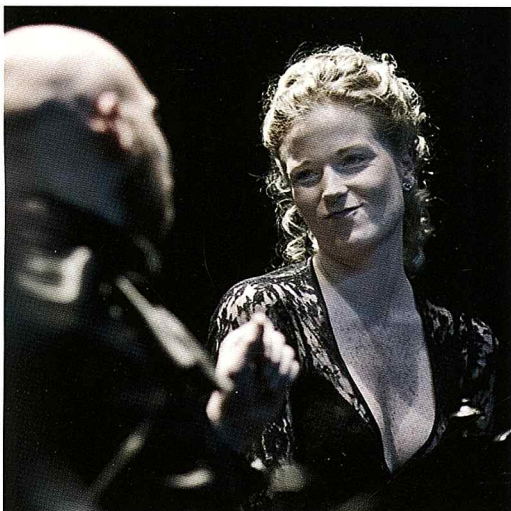
Ja, der er altså noget med det dér: "Jeg har fået noget i øjet, vil du ikke hjælpe mig?" Altså, verden brænder, og din reaktion er "Åååh, jeg har fået noget i øjet!". Verden brænder! Børn dør af sult! Hvert sekund er der et barn, der dør af sult. Og jeg har fået noget i øjet. Og det er jo rigtigt: hun har jo fået noget i øjet. Og for hende er det det, der sker nu. Og vi kan jo som mennesker heller ikke rumme det andet. Og på en eller anden måde bliver vi nødt til at finde et sted, hvor vi som menneskehed kan få tilgivelse for alt det, vi ikke kan rumme.

"Du har sagt at *Sommergæster* er en nænsom skildring af 10 menneskers uduelighed"

Det er min plan med denne opsætning. Jeg har ikke lyst til at udlevere nogen af dem. Jeg vil gerne have, at vi kan identificere os med dem. Vi kan forstå dem, vi kan godt se tingene fra deres synsvinkel.

Vi opfører det i historiske kostumer. Og hvis man siger, at det finder sted i 1904, så må alle de mennesker på scenen i givet fald være døde nu. Og så kan man så spørge, om de så levede og døde forgæves? Ja, det gjorde de! Det er jo tragisk. Rigtig tragisk.

De er døde nu, og de har ikke sat nogen spor. Og det er virkelig sørgeligt.

Marie Dalsgaard

Anders Vølper Momme

Kenneth Andersson

Anne Gry Henningsen

JULIA:

HVER GANG JEG TAGER HJEMMEFRA, DRIVES JEG AF ET UKLARTHÅB. MEN NÅR JEG SÅ ER NÅET FREM, SÅ HAR JEG MISTET DET ...

PJOTR SUSLOV:

MENNESKET ER FØRST OG FREMMEST ET ZOOLOGISK VÆSEN. SÅ KAN DET SKÆRE NOK SÅ MANGE SKABAGTIGE GRIMASSER... DET VIL SPISE, DET VIL DRIKKE, DET VIL HAVE EN KVINDE. DET ER HELE SANDHEDEN – SKIDT, MEN HERLIG.

JAKOV SHALIMOV:

JEG VIL SÅ GERNE BEROLIGE MINE NERVER, LÆGGE LIDT AN PÅ DAMERNE ...

OLGA:

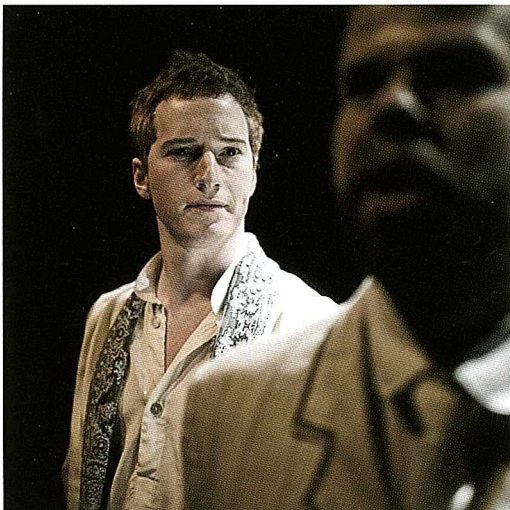
JEG ER UDEN STOLTHED, DUER IKKE TIL NOGET, ALTID HENVIST TIL ANDRES HJÆLP... VAR DET IKKE FOR BØRNEGENES SKYLD, HAVDE JEG FOR LÆNGST GJORT EN ENDE PÅ DET HELE.

MARJA LVOVNA:

PRØV AT LØFTE DEN TILFÆLDIGHED, AT DE LEVER, OP TIL AT VÆRE EN SAMFUNDSMÆSSIG NØDVENDIGHED. SÅ FÅR DERES LIV EN MENING.

VARVARA:

VI LEVER ALLESAMMEN ALT FOR FORSIGTIGT. VI ER SÅ FEJE... VI HAR SÅ MANGE BETÆNKELIGHEDER OG ER SÅ BANGE FOR FREMTIDEN...

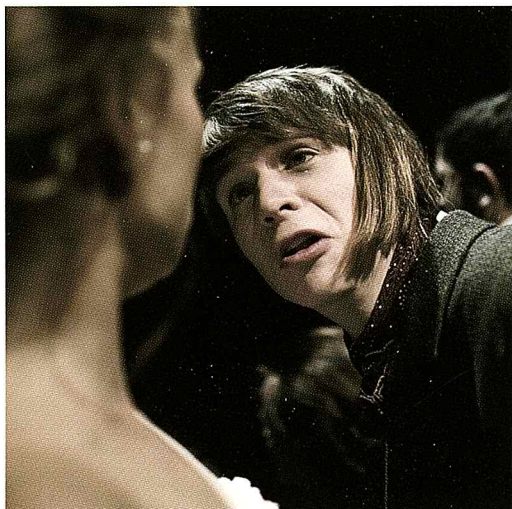
Anders Heinrichsen

Nikolaj Mineka

Ashok Peter Pramanik

Daniel Livbjerg Bevensee

MAKSIM GORKIJ

Aleksej Maksimovich Peshkov – senere kendt under pseudonymet Maksim Gorkij – blev født i Ruslands fjerdestørste by Nisnij Novgorod den 28. marts 1868. Efter faderens død da Aleksej var fem blev han opdraget af sine bedsteforældre. Familien var fattig, og som otteårig blev Aleksej sendt ud at tjene – blandt andet som opvaske på en floddamper på Volga. Her lærte en kok ham at læse, og drengen udviklede hurtigt en stærk lidenskab for litteratur. Som 21-årig forsøgte Aleksej at begå selvmord ved at skyde sig selv i brystet. Han overlevede, men kuglen var gået igennem hans lunge og havde skadet den permanent, hvilket medførte en tuberkulose, der plagede ham med jævne mellemrum resten af livet.

Efter at have rejst som vagabond gennem det meste af Rusland, fik Aleksej i 1892 et job som reporter på en provinsavis. Det var her, han begyndte at bruge forfatternavnet Maksim Gorkij – ”Maksim den bitre” – som en reaktion på sin egen hårde barndom og som et udtryk for sit forsæt om at skrive den bitre sandhed om de sociale problemer, der prægede det russiske samfund.

Gorkijs beskrivelse af de nederste i samfundet og hans kritik af den eksisterende sociale orden bragte ham ofte i myndighedernes søgelys, og han blev fængslet gentagne gange. Men hans værker blev også stærkt populære, både blandt de lavere klasser og i intellektuelle kredse. Da dramatiker og teatermanden Anton Tjekhov hørte om denne ”vagabond fra Volga med et enormt litterært talent”, tog han kontakt til Gorkij og introducerede ham til Konstantin Stanislavskijs teater, Moskva Kunstnerteater (MXAT). På deres opfordring skrev Gorkij en række stykker til teatret.

Gorkijs første stykke, *Spidsborgere (Mesjane)*, fik premiere på Moskva Kunstnerteater i 1902 men blev opført i en stærkt censureret version på grund af pres fra zarens politi, der også sørgede for, at teatret var omringet af kosakker på premiereaftenen for at forhindre optøjer. *Natteherberget (Na Dne)*, der også havde premiere i 1902 og blev Gorkijs mest berømte og populære stykke, skildrede en række typer fra samfundets bund, som Gorkij havde mødt under sine rejser rundt i Rusland. Gorkijs sociale engagement kom ikke kun til udtryk i hans værker: han donerede overskuddet fra sine skuespil til bolsjevikernes sag, og han blev nære venner med Lenin efter at have mødt ham i 1902.

Samme år blev Gorkij udnævnt til æresdoktor i litteratur på det Russiske Kunstakademi, men titlen blev annulleret efter ordre fra zaren. Dette fik en række prominente medlemmer af akademiet – blandt andre Tjekhov – til at træde tilbage i protest.

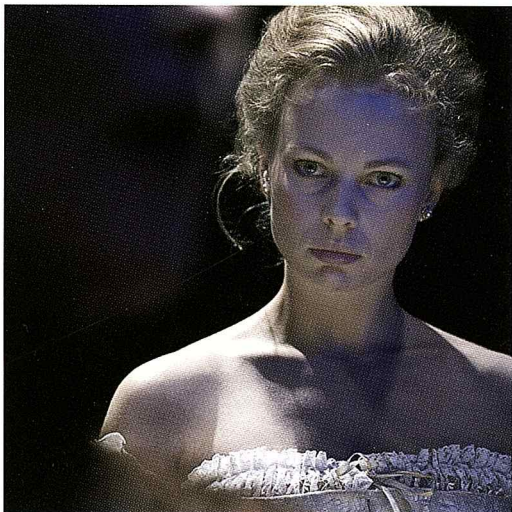
I 1903 skrev Gorkij *Sommergæster (Datchiki)*. Stykket var til dels inspireret af Tjekhovs liv og blev opført i 1904 – det samme år som Tjekhov døde.

I perioden 1906-1928 opholdt Gorkij sig i lange perioder i udlandet, dels af politiske grunde og dels på grund af sit helbred. Skønt han havde støttet bolsjevikkerne helhjertet, var han også en stærk kritiker af deres måde at lede landet på efter revolutionen. Forholdet til Lenin blev stadig mere problematisk, og i 1921 forlod Gorkij endeligt Rusland for at slå sig ned i Sorrento.

Efter en personlig invitation fra Josef Stalin vendte Gorkij tilbage til Sovjetunionen i 1928. Hans tilbagevenden fra det fascistiske Italien blev set som en stor ideologisk sejr for socialismen, og han blev overdænget med hædersbevisninger og fik tildelt en

Nina Marie Birk

Ida Marie Rasmussen

VLAS TJERNOV: TRÆNER DE TIL EN AFORISME-SAMLING?

SERGEJ BASOV: HELE VERDEN LIDER I DAG UNDER STEMNINGER. DET ER SÅ MODERNE.

KIRILL DUDAKOV: BØRNENE - JA. HAVDE VI FORESTILLET OS DET SÅDAN, OLGA? VAR DET DET, VI DRØMTE OM? VAR DET?

ZAMISLOV: DE KAN FORGIFTE ET BARN PÅ ET ØJEBLIK, HVIS DE AFSLØRER SANDHEDENS SKRÆKINDJAGENDE ANSIGT ...!

æresbolig i Moskva. I de følgende år blev en række teatre, fabrikker, skibe og gader navngivet efter ham, og Gorkijs fødeby Nisjnij Novgorod blev omdøbt til Gorkij i 1932, et navn den bar indtil 1990.

Trods sin heltemodtagelse og Stalins åbenlyse beundring af hans værker blev Gorkij i løbet af 1930'erne offer for tidens stigende kontrol og undertrykkelse. Fra 1934 og til sin død opholdt han sig under husarrest i sit hus i Moskva.

Gorkij døde i 1936, officielt af tuberkulose. Der er dog teorier om, at han blev forgiftet efter ordrer fra Stalin. Han blev begravet på Den Røde Plads, og blandt dem, der bar kisten, var Stalin og premiereminister Vjatjeslav Mikhajlovitj Molotov.

Moskvas store forlystelsespark, der blev åbnet i 1928, bærer stadig navnet Gorky Park.

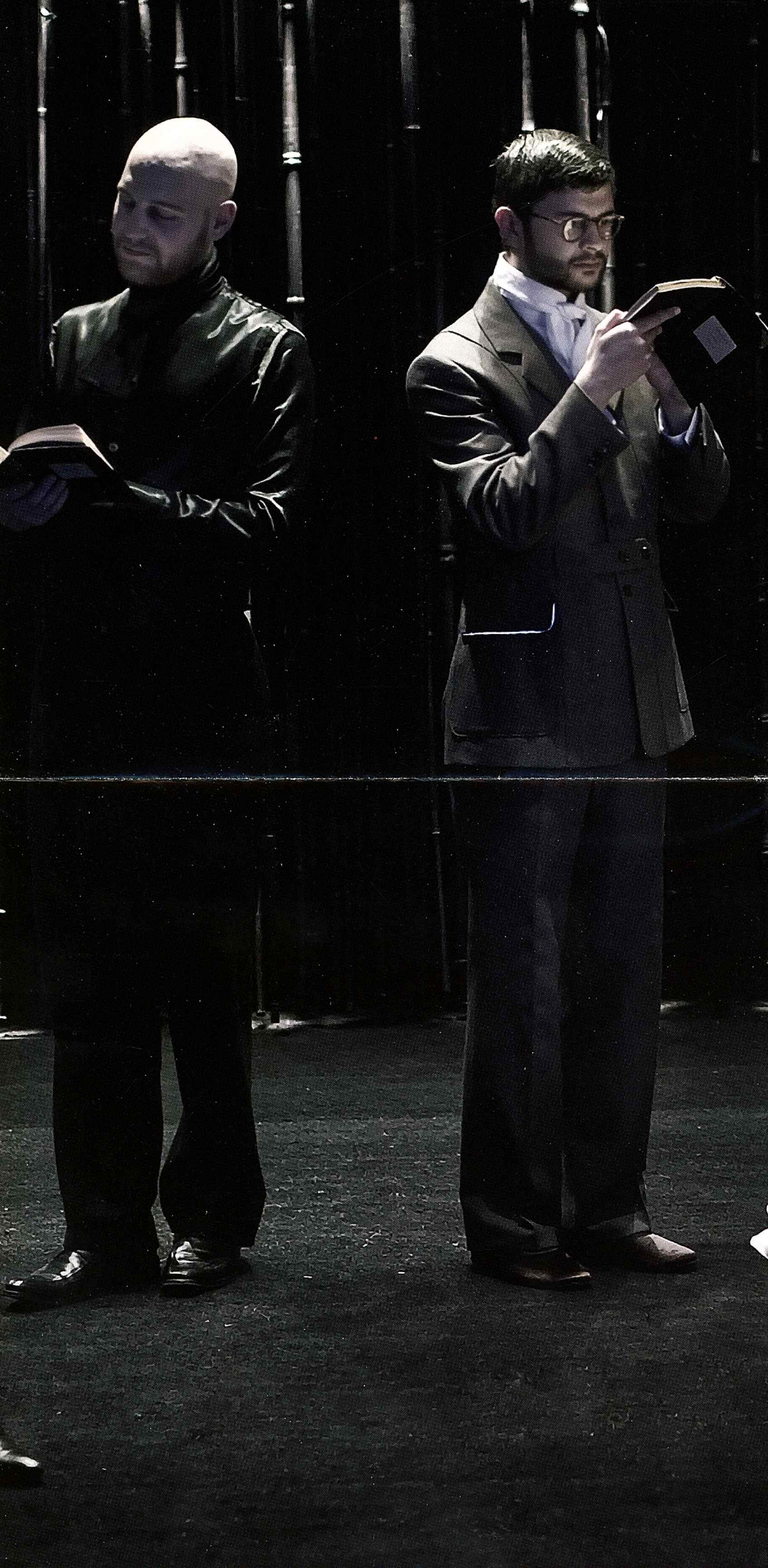

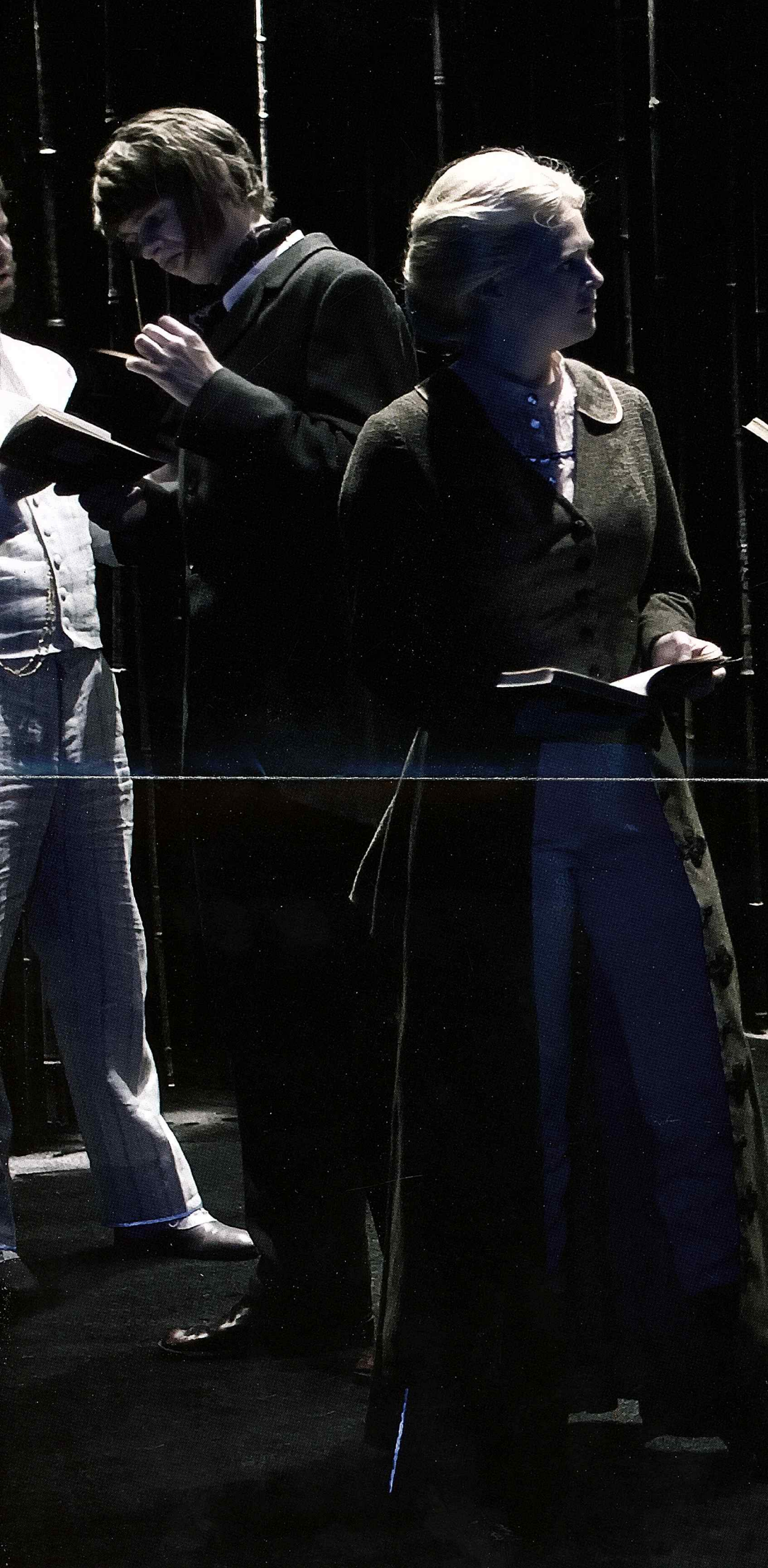
SKUESPILLERSKOLEN

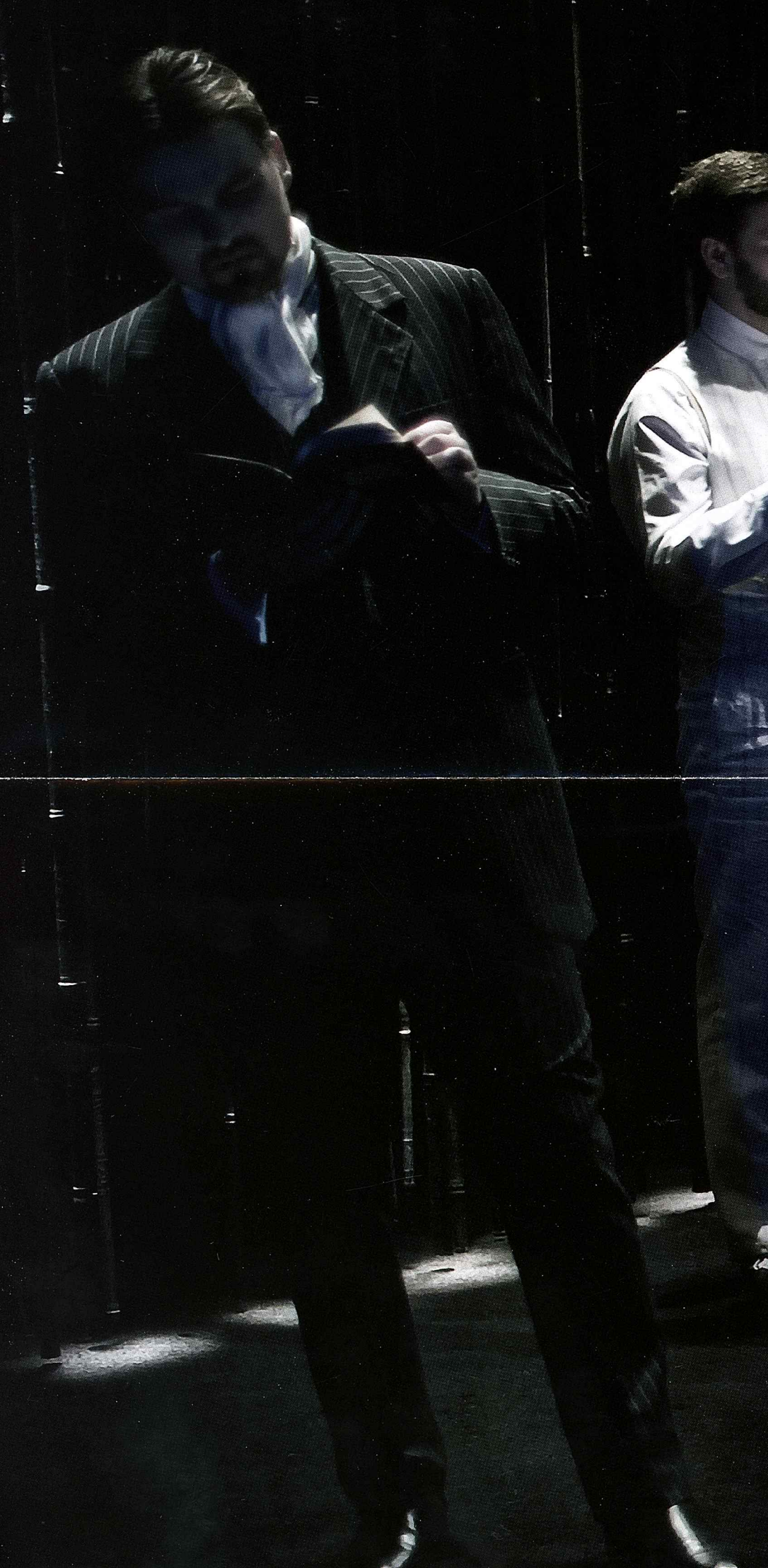
Det kræver ikke blot et ekstraordinært talent og en jernvilje at blive optaget på skolen, det kræver også benhårdt psykisk og fysisk arbejde at komme gennem uddannelsen. De unge, der klarer sig igennem nåleøjet, kan se frem til fire års målrettet træning, der bl.a. inkluderer fagene improvisation, tekstdramatik, sang, fægtning, yoga, dramaturgi og teaterhistorie. I løbet af de fire år deltager eleverne også i et praktikforløb, hvor de spiller med i forestillinger på landets store scener, foruden to forestillinger, tilegnet dem: præsentationsforestillingen og afgangsforestillingen.

Skuespillerskolens præsentationsforestilling er elevernes første chance for at vise offentligheden, hvor dygtige de er blevet. Denne forestilling, samt afgangsforestillingen, der har premiere i foråret, udgør elevernes endelige fælles eksamen efter fire års uddannelse fra Skuespillerskolen v/ Aarhus Teater. Eleverne får muligheden for at arbejde sammen med nogle af landets bedste instruktører og særlig udvalgt dramatik i to gennemført professionelle teaterproduktioner. Fra Skuespillerskolens side lægges der i denne forbindelse særlig stor vægt på ikke blot at finde den helt rigtige instruktør men også, i samarbejde med instruktøren, at finde det helt rigtige stykke dramatik. Et værk der er udfordrende nok til en spændende iscenesættelse, men som også tilgodeser hver enkelt af eleverne. Ikke nok med at forestillingen er elevernes første rigtige samlede møde med et teaterpublikum, der naturligvis skal sikres en god oplevelse, det er også elevernes mulighed for at 'sælge sig selv' til fremtidige arbejdsgivere rundt omkring på landets teatre. Der er med andre ord meget på spil.

SOMMERGÆSTER
AF
MAKSIM GORKIJ

OVERSÆTTELSE
KJELD BJØRNAGER

FRIT BEARBEJDET AF
VIBEKE WREDE

ISCENESÆTTELSE
VIBEKE WREDE

SCENOGRAFI
JOHANNE EGGERT*

LYSDESIGN
JONAS KONGSBACH

LYDDESIGN
JEPPE LARRIS

TANGOINSTRUKTØR
MARIE PILEGÅRD

SEGERJ BASOV
advokat
NIKOLAJ MINEKA

VARVARA
hans hustru
IDA MARIE RASMUSSEN

VLAS TJERNOV
Varvaras broder
ANDERS HEINRICHSEN

PJOTR SUSLOV
ingeniør
ANDERS VØLPERT MOMME

JULIA
hans hustru
MARIE DALSGAARD

KIRILL DUDAKOV
læge
ASHOK PETER PRAMANIK**

OLGA
hans hustru
ANNE GRY HENNINGSEN

JAKOV SJALIMOV
forfatter
KENNETH ANDERSSON

MARJA LVOVNA
læge mm.
NINA MARIE BIRK

ZAMISLOV
Løjnant
DANIEL LIVBJERG BEVENSEE**

* 3. års scenografistuderende på
Statens Teaterskole

** 3 års-elever på Skuespillerskolen
v. Aarhus Teater

Aarhus Teater er støttet af Kulturministeriet

PRODUKTIONSTEAM
Forestillingsleder
LARS SØGAARD

Scenen
BJØRN IBSEN
Sufflør
BIRGITTE HANSEN
Marketing
MORTEN DAUGBJERG

Frisør
BRITTA HØXBRO
Skuespillerrepræsentant
ANDERS HEINRICHSEN

Malersal
RUTH GRØNBORG

Lys
JONAS KONGSBACH

Lyd
JEPPE LARRIS

Skræddersal
INGRID BRANDE
Smed/snedker
SVEND CHRISTENSEN

Rekvisitør
VIGGO BAY

PREMIERE
AARHUS TEATER
STIKLINGEN 02.11.07

Forestillingens varighed
ca. 1 time og 25 minutter uden pause

SKUESPILLERSKOLEN
VED AARHUS TEATER

Rektor
EVA JØRGENSEN

Sekretær
MARGRETHE MANLEY
www.skuespillerskolen.dk

Programredaktion
TRINE HOLM THOMSEN
ASTRID GRAVSHOLT
AGNETE KROGH

Foto fra afsluttende prøver
JAN JUL

Program layout
JØRN MOESGÅRD AS

Tryk
EJ GRAPHIC A/S

HOVEDSPONSORER

www.danskebank.dk

Skandinavisk
Tobakskompagni
www.st.dk

MEDIEPARTNER

www.jp.dk

EVENTSPONSOR

Søren Jensen
Rådgivende Ingeniørfirma

www.sj.dk

WEBSPONSOR

www.aarhusteater.dk
udvikles i samarbejde med

AARHUS TEATERS
ERHVERVSKLUB

- A/S Panda VVS
- DeLaCour Advokatfirma
- EJ Graphic A/S
- Elna og Erik Mariagers Fond
- Jyske Bank
- Jørn Moesgård as
- KPMG
- Lindpro
- Malermeister Erik Dalsgaard A/S
- Mangaard Travel Group
- Martin Professional A/S
- MetroXpress
- Morsø Sparekasse
- Nordea
- Novicell ApS
- Nykredit
- Post Danmark A/S
- Schouw & Co.
- Spar Nord
- Sparbank
- Sparekassen Østjylland
- Svend Andresen A/S
- Where2go
- Aarhus Lokalbank
- Århus Stiftstidende
- Århus Oliefabriks Fond
- for Almene Formål